

**Podpora komunikačních schopností
v kontextu vzdělávání jedinců
žijících v domovech pro osoby se ZP
v rámci povinné školní docházky**

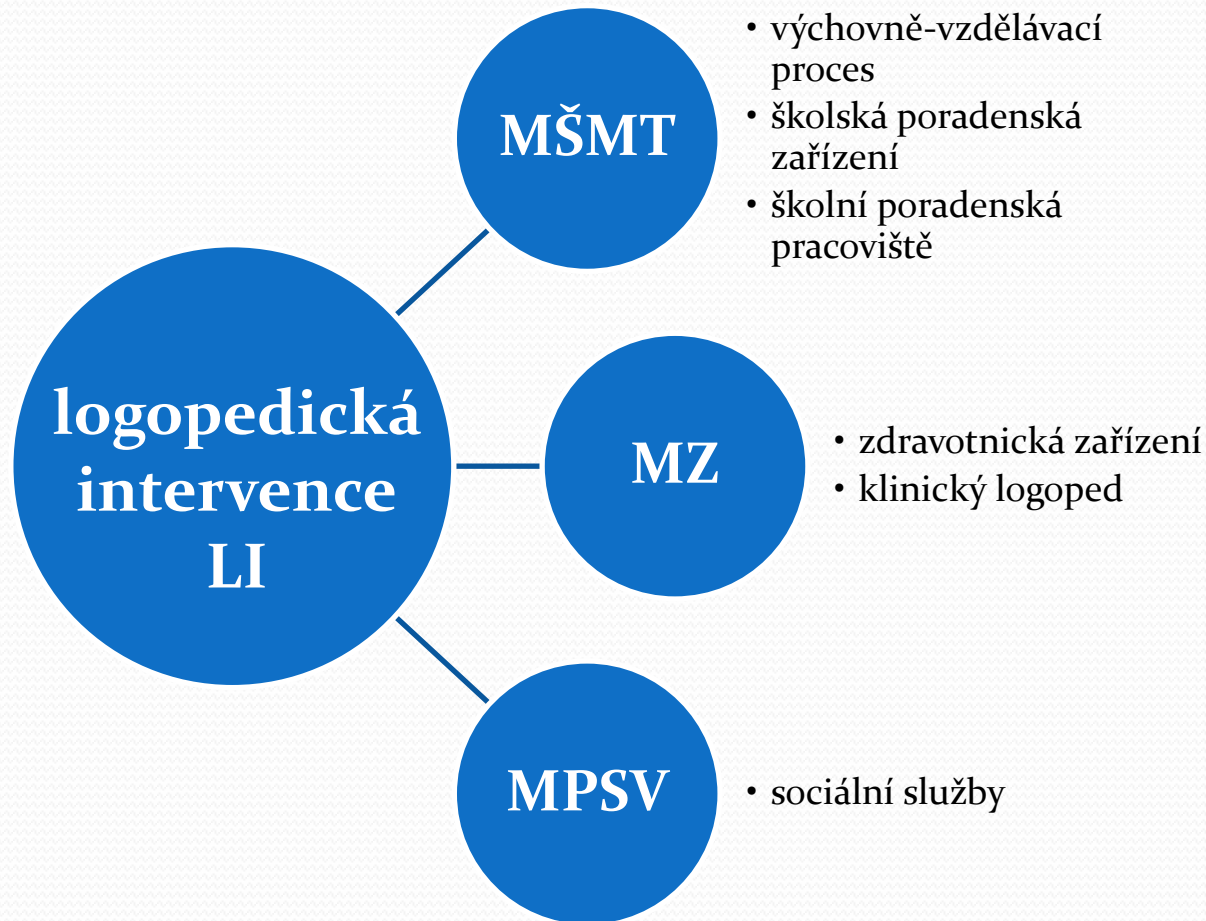
Petr Kopečný

Katedra speciální pedagogiky

PdF MU

Prešov, 15. 5. 2012

Teoretická východiska



Zákon o sociálních službách

- Zákon č. 108/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů

sociální poradenství

- základní / odborné

služby sociální péče

- pečovatelská služba, podpora samostatného bydlení, centra denních služeb, stacionáře, domovy pro osoby se ZP, domovy pro seniory, osobní asistence, chráněné bydlení

služby sociální prevence

- raná péče, tlumočnické služby

Žák s těžkým zdravotním postižením

- Vyhláška MŠMT ČR č. 73/2005 Sb. (ve znění vyhlášky MŠMT ČR č. 147/2011 Sb.)
- těžké zrakové postižení, těžké sluchové postižení,
- těžké tělesné postižení,
- **těžká porucha dorozumívacích schopností,**
- hluchoslepota,
- souběžné postižení více vadami,
- autismus,
- těžké tělesné nebo středně těžké, těžké či hluboké mentální postižení.

Základní škola speciální

- úroveň rozumových schopností žáků neumožňuje vzdělávat se na běžné ZŠ ani na ZŠ praktické



- **Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání ZŠ speciální** – jeden z cílů: vést žáky k rozvíjení komunikačních dovedností využíváním systémů AAK
- předpoklad pro plnohodnotný význam logopedické intervence u žáka: její uplatňování v prostředí školním i mimoškolním

Metodologie

- výzkumný záměr Katedry speciální pedagogiky, PdF MU
- listopad 2011 – duben 2012

Hlavní cíl:

- analýza speciálně pedagogické-logopedické podpory poskytované osobám žijícím v domovech pro osoby se ZP v ČR

Parciální cíle:

- evaluace přístupů vedoucích pracovníků zařízení k uplatňování speciálně pedagogické podpory
- shrnutí nejčastějších forem realizované logopedické intervence v domovech pro osoby se ZP
- popis speciálně pedagogických přístupů vychovatelů a učitelů k žákyním ZŠ speciální žijícím v domově pro osoby se ZP

Výzkumný design

kvanti- tativní šetření

dotazníky
vlastní
konstrukce

- dotazník pro vedoucí pracovníky zařízení
- dotazník pro logopedy

kvali- tativní prvky

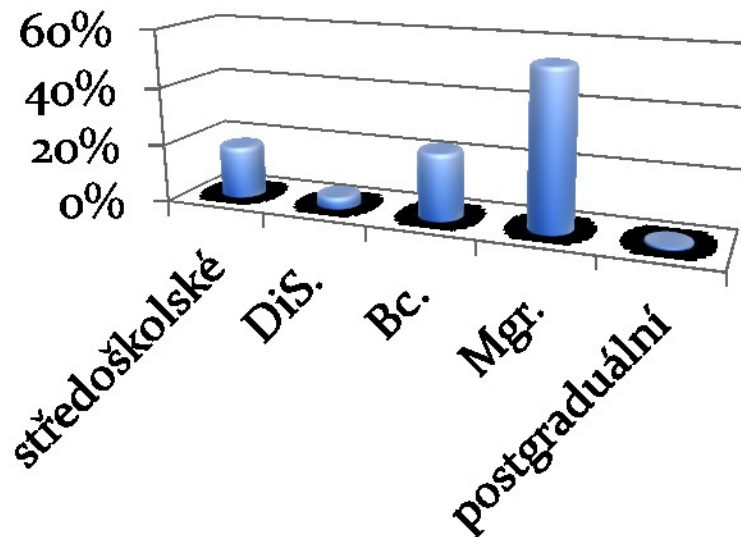
polostruktu-
rované rozhovory
kazuistiky

- rozhovory s vychovateli
- rozhovory s třídními učiteli
- případové studie

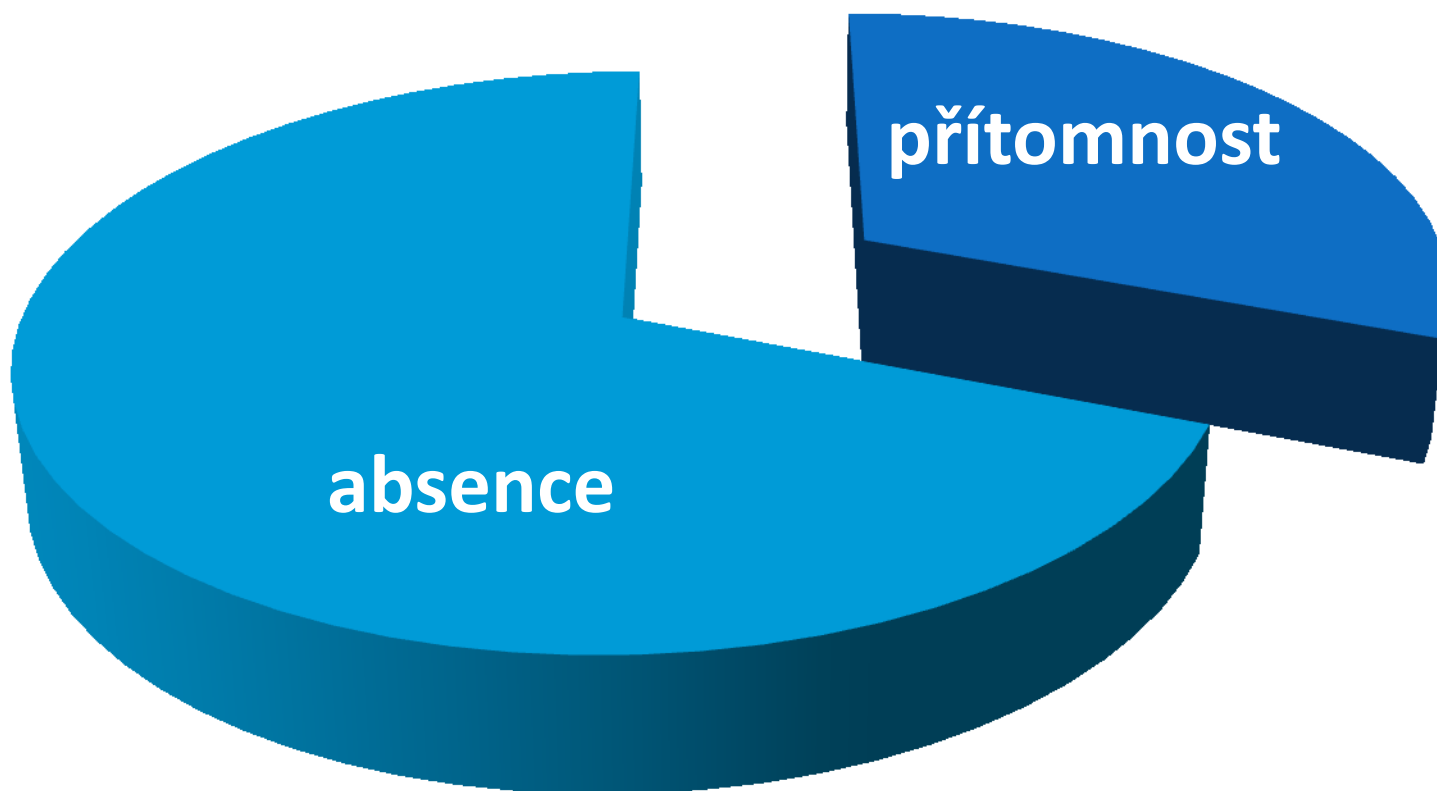
- distribuce dotazníků: na 207 v RPSS uvedených e-mailových adres odesláno 207 e-mailů s odkazy na webové dotazníky

Vybrané výsledky šetření

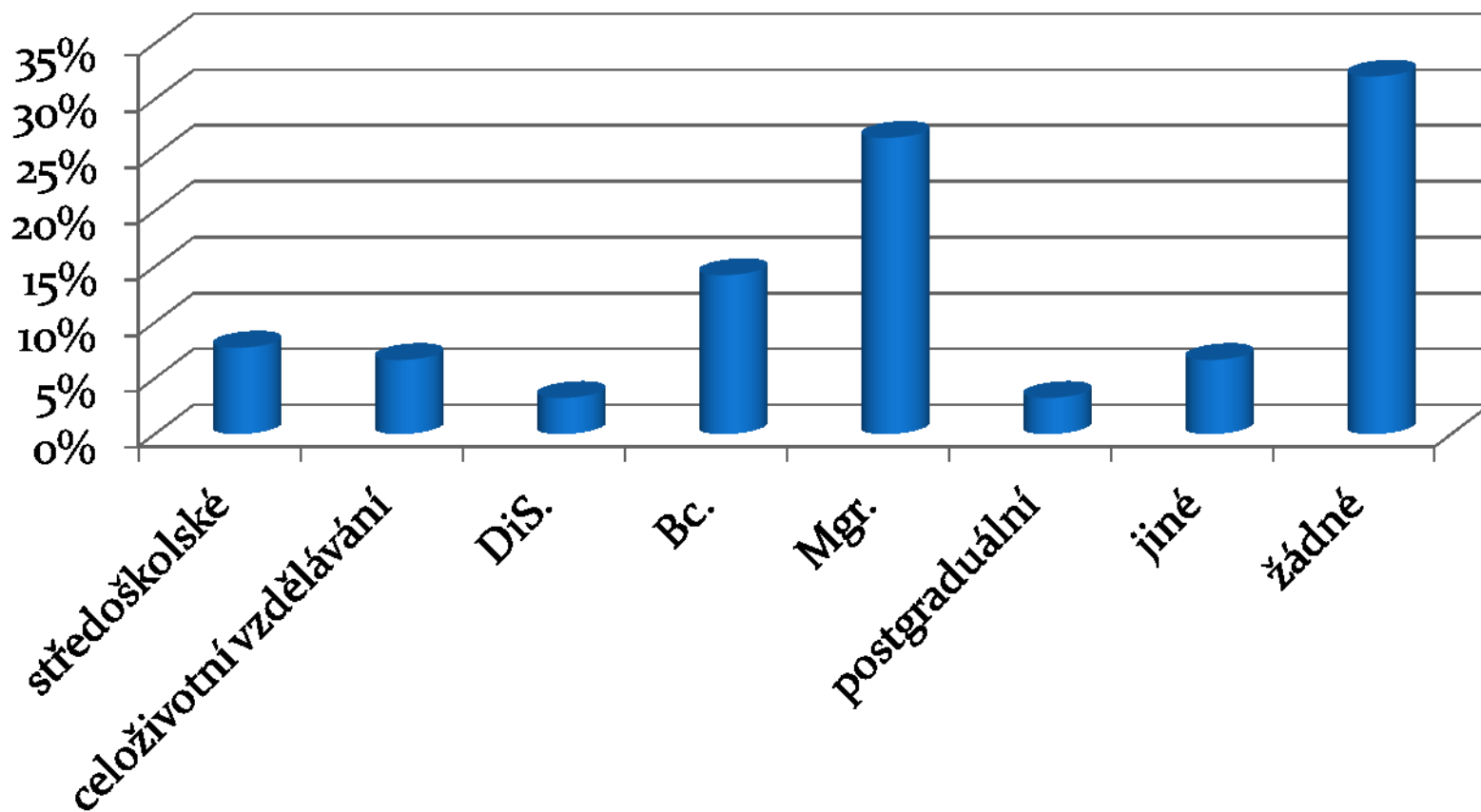
- do výzkumu započítáno 91 vedoucích pracovníků
- návratnost dotazníku pro vedoucí pracovníky: 44 %
- pohlaví: 73 % ženy, 27 % muži
- průměrný věk: 48,2 let
- vzdělán



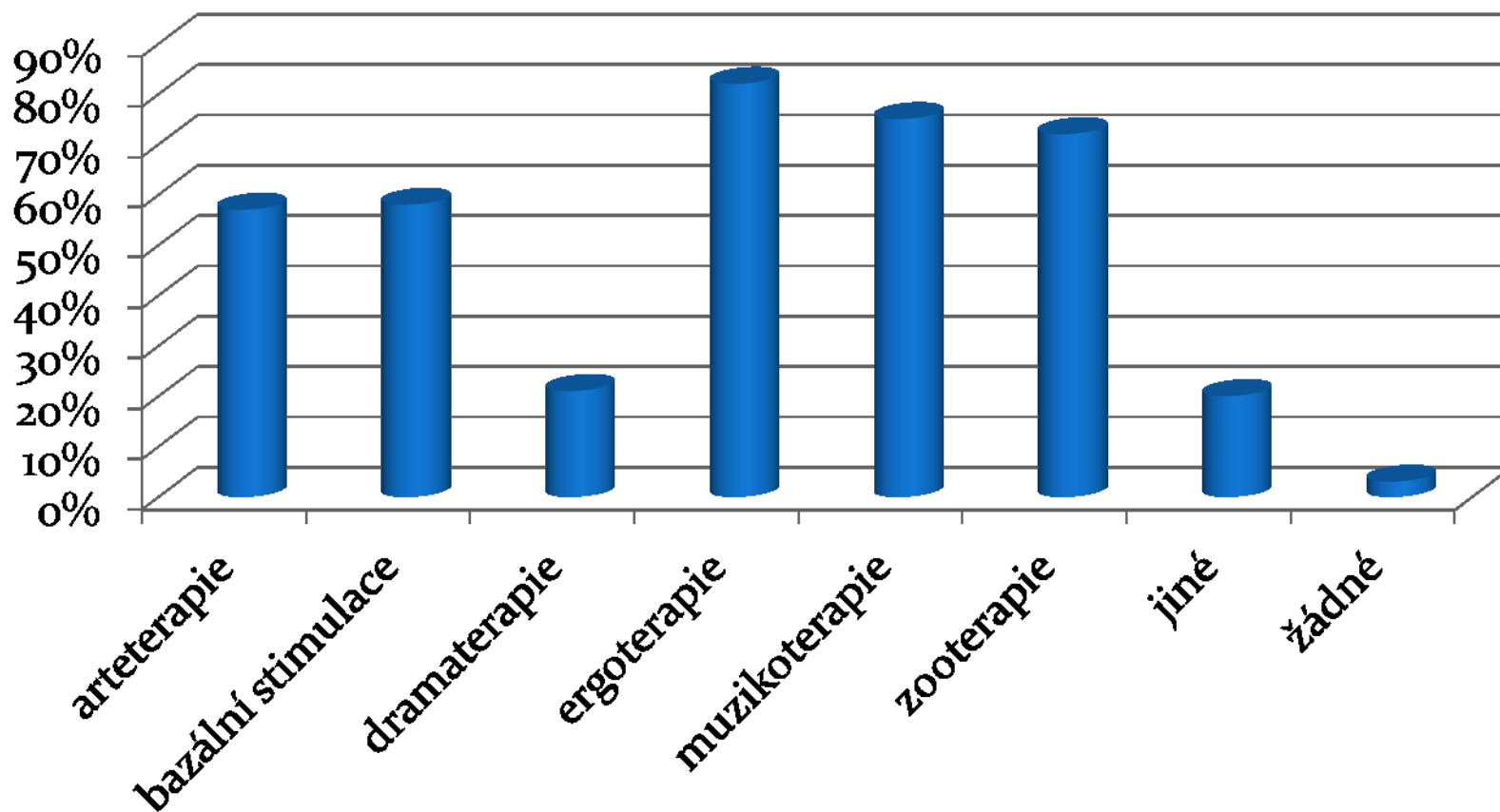
Přítomnost poskytování logopedické intervence v domovech pro osoby se ZP



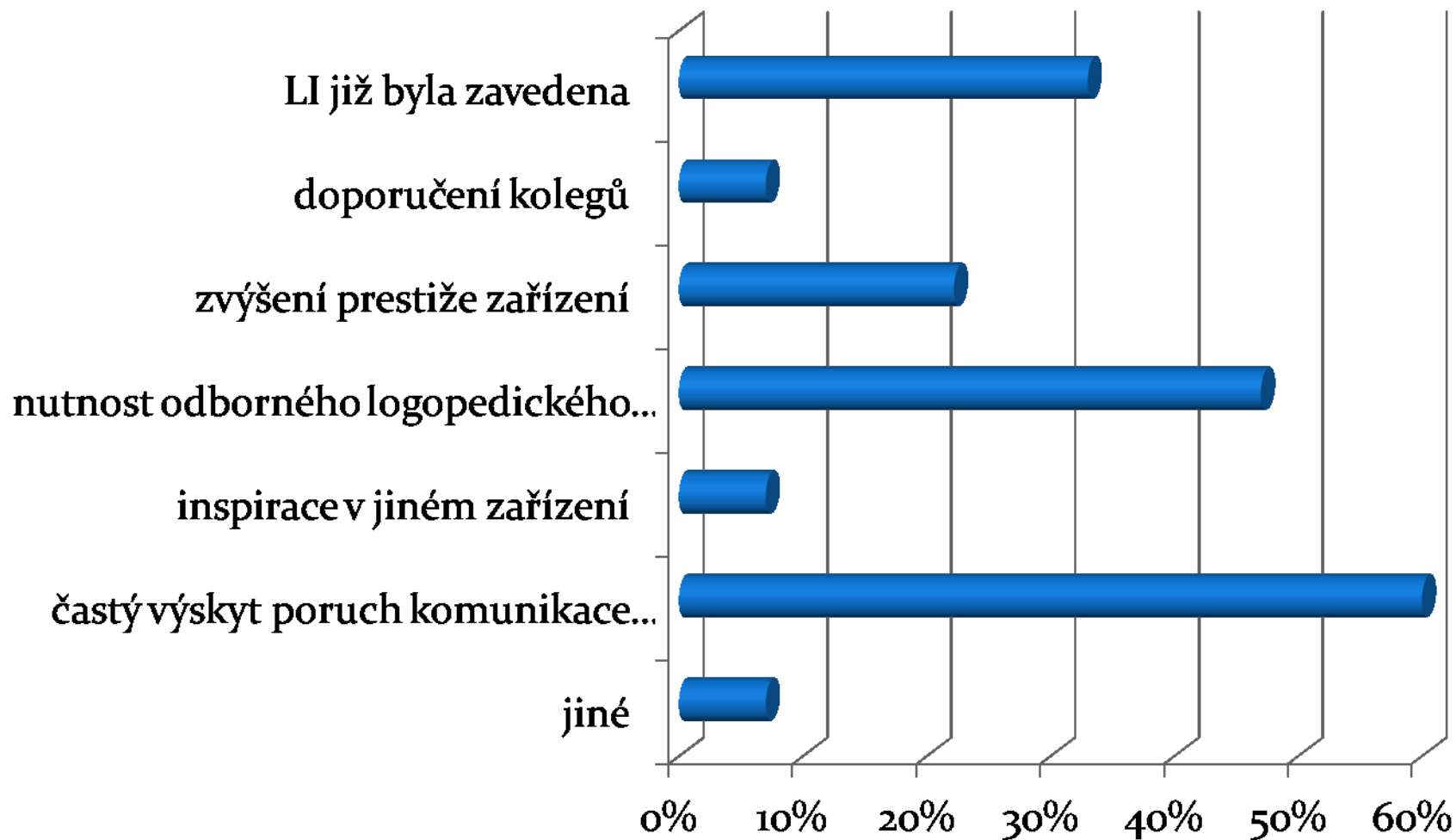
Speciálně pedagogické vzdělání vedoucích pracovníků domovů pro osoby se ZP



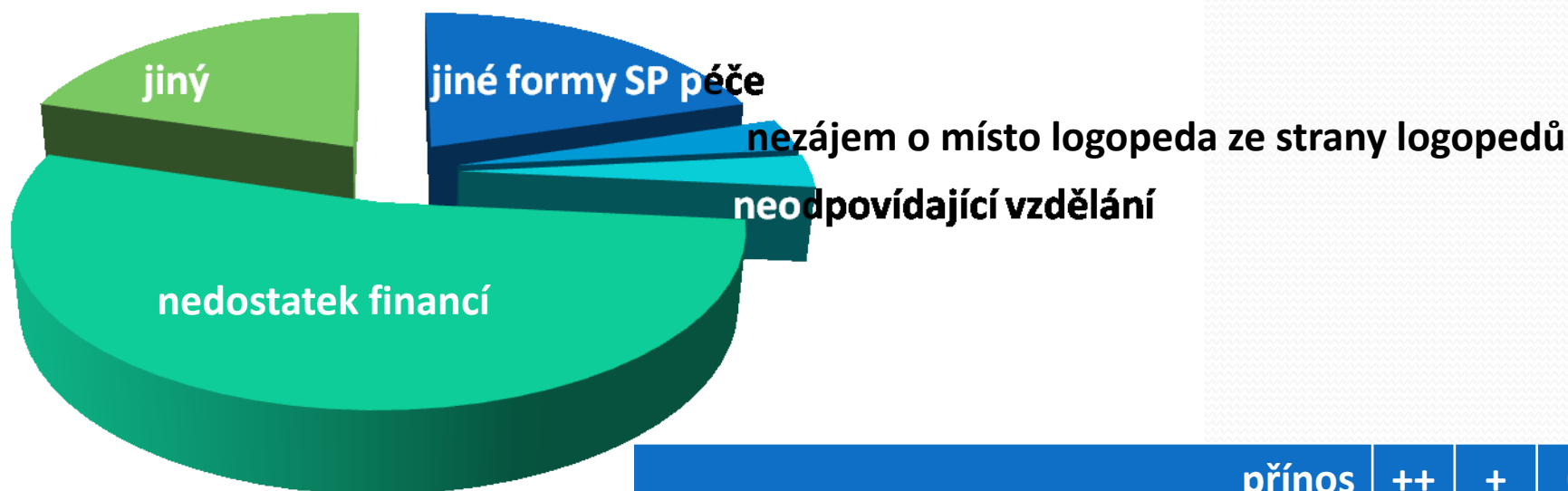
Nabídka speciálně pedagogických terapií v domovech pro osoby se ZP



Důvody zavedení logopedické intervence v domovech pro osoby se ZP



Důvody absence logopedické intervence v domovech pro osoby se ZP a eventuelní přínos jejího zavedení

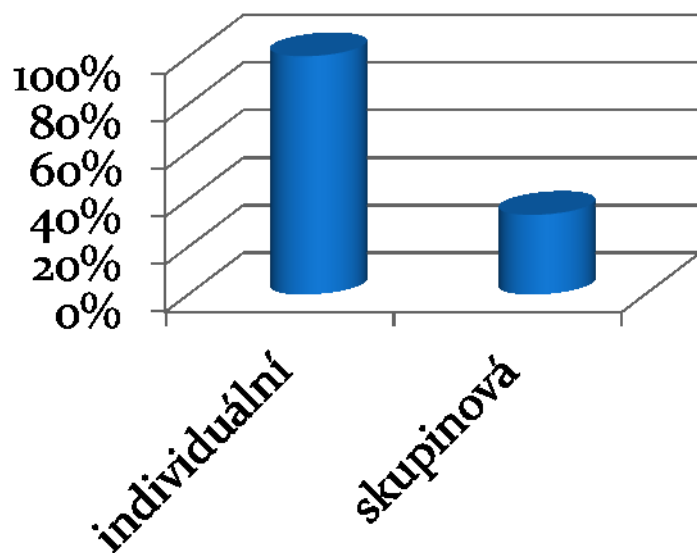


oblast	přínos	++	+	0
rozšíření speciálně pedagogické péče		27	25	12
zvýšení prestiže		26	26	12
rozvoj komunikační schopnosti		38	22	4
navázání spolupráce s odborníky		33	23	8
komunikace mezi klienty a pracovníky		45	16	3

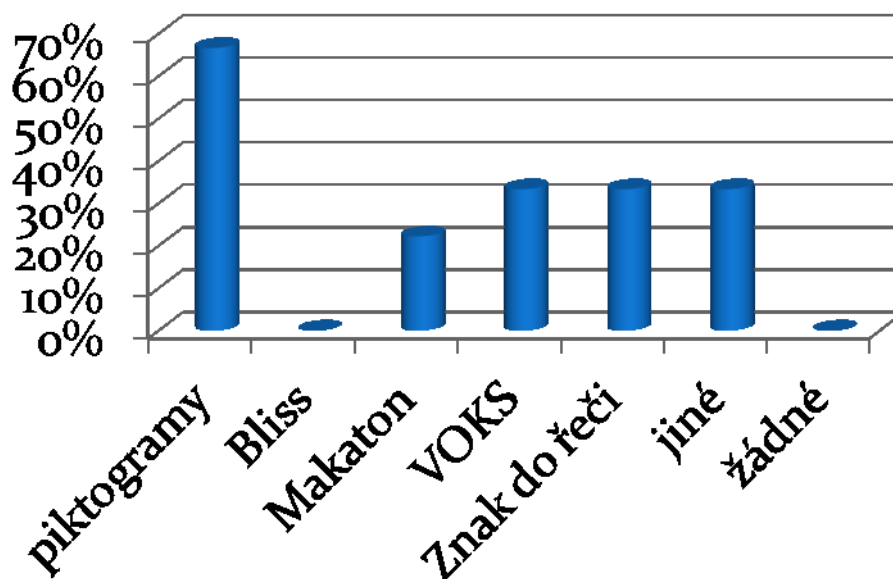
Poskytovaná logopedická intervence v domovech pro osoby se ZP

- do výzkumu započítáno 9 logopedů
- návratnost dotazníku pro logopedy: 33,3 %
- pohlaví: 8 žen, 1 muž
- průměrný věk: 38,4 let

Formy poskytované LI



Využívání systémů AAK




Dílčí kvalitativní data

- rozvoj klíčových oblastí ve škole a v zařízení a porovnání s jejich důležitostí, kterou jim obecně přiřkládají logopedky a logopedi

oblast	třídní učitelé	vychovatelé	logopedi			
			+	+	-	-
hrubá motorika	rehabilitační a zdravotní TV	podobné principy jako ve škole, větší důraz na chůzi	3	4	2	0
jemná motorika	smyslová výchova, manipulace s předměty	manipulace s předměty	5	4	0	0
oromotorika	prvky dotekové terapie, prvky ORT	nevěnují se	7	2	0	0
sluchové vnímání	prvky muzikoterapie	prvky muzikoterapie	6	3	0	0
porozumění řeči	žádný speciální přístup	žádný speciální přístup	8	1	0	0
expresivní složka	žádný speciální přístup	žádný speciální přístup	9	0	0	0

Diskuse a shrnutí

- LI poskytována v necelé 1/3 třetině domovů pro osoby se ZP
- důvod k zavedení LI ve 3/5 zařízení: častý výskyt NKS klientů
- téměř 1/2 vedoucích pracovníků domovů pro osoby se ZP považuje odborné logopedické vedení klientů za **nutné**
- logopedi v zařízeních častěji využívají formu individuální LI s využitím systémů AAK (piktogramy, VOKS)
- hlavními důvody absence LI v domovech pro osoby se ZP: **nedostatek finančních prostředků a upřednostňování jiných forem speciálně pedagogické péče**



Děkuji Vám za pozornost
a přeji dobrý den.